

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
พ.ศ. ๒๕๖๙

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคล พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบกับมติสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ในการประชุมครั้งที่
๑๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘ จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ว่าด้วย
การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ว่าด้วยการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ว่าด้วยการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

“สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

“คณบดี” หมายความว่า คณบดีหรือผู้อำนวยการหน่วยงานที่เปิดสอนหลักสูตรระดับ
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

“บัณฑิตศึกษา” หมายความว่า การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป ของมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

“หลักสูตร” หมายความว่า หลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งสภามหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพให้ความเห็นชอบ

“คณะ” หมายความว่า คณะหรือหน่วยงานซึ่งเรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะที่ได้รับ
อนุมัติจัดตั้งโดยสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

“คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย” หมายความว่า คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลกรุงเทพ

“คณะกรรมการบริหารหลักสูตร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

“อาจารย์ประจำ” หมายความว่า บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่าที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด หรือบุคคลในองค์กรภายนอกที่มีการตกลงร่วมผลิต ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

สำหรับอาจารย์ประจำซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพรับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ เริ่มใช้บังคับ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถ ภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่สภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพกำหนด

“อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายความว่า อาจารย์ประจำซึ่งมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์ กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถ เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน

“อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายความว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรซึ่งมีภาระหน้าที่ ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตาม ประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลา ที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่าหนึ่งหลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้น หลักสูตรพหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตร ในกรณีนี้ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถซ้ำได้ไม่เกินสองคน

“อาจารย์พิเศษ” หมายความว่า ผู้สอนซึ่งไม่ใช่อาจารย์ประจำ

“นักศึกษา” หมายความว่า ผู้เข้ารับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

“ผู้ทรงคุณวุฒิ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีคุณวุฒิหรือตำแหน่งทางวิชาการ ตามเกณฑ์และ ข้อกำหนดของแต่ละหลักสูตรที่เปิดสอน

“ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา ที่เปิดสอนเป็นอย่างดี หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญภายนอกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยไม่ต้อง พิจารณาด้านคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการ

“การตกลงร่วมผลิต” หมายความว่า การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพกับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่าน ความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพและองค์กรภายนอกนั้น ๆ

“องค์กรภายนอก” หมายความว่า สถาบันอุดมศึกษาในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรอง จากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วยงานราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เท่านั้น

หากเป็นบริษัทเอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องได้รับความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อม ในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัทดังกล่าวและต้องให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษา

ข้อ ๕ ให้อธิการบดีรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจวินิจฉัยตีความตลอดจน ออกประกาศเพื่อให้การปฏิบัติตามข้อบังคับนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้ คำวินิจฉัยให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๖ ในกรณีที่มีการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยแล้ว ให้บัณฑิตวิทยาลัยมีหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ การจัดการศึกษา การประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินการระดับบัณฑิตศึกษา ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับคณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย

กรณีที่ยังไม่มี การจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย ให้คณะดำเนินการในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไปจนกว่าจะมีการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๗ ให้คณบดีแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อบริหารและจัดการศึกษา ในหลักสูตรต่าง ๆ ของคณะ

หมวด ๒
ระบบการศึกษา

ข้อ ๘ ระบบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ให้จัดการศึกษาเป็น ๓ ประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาภาคปกติ เป็นการจัดการศึกษาในช่วงเวลาราชการ ระบบทวิภาค โดยหนึ่งปี การศึกษา แบ่งออกเป็นสองภาคการศึกษาปกติ หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าสัปดาห์ และอาจเปิดสอนภาคการศึกษาฤดูร้อนได้ ซึ่งมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดสัปดาห์ โดยมีชั่วโมงการเรียนในแต่ละ รายวิชาเท่ากับภาคการศึกษาปกติ ในกรณีที่มีการเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ ปีการศึกษาเดียวกัน

(๒) การศึกษาภาคสมทบ เป็นการจัดการศึกษาในช่วงเวลาวันหยุดสุดสัปดาห์หรือนอกเวลา ราชการในภาคการศึกษาปกติ ระบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษา แบ่งออกเป็นสองภาคการศึกษาปกติ หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าสัปดาห์ และอาจเปิดสอนภาคการศึกษาฤดูร้อนได้ ซึ่งมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดสัปดาห์ โดยมีชั่วโมงการเรียนในแต่ละรายวิชาเท่ากับภาคการศึกษาปกติ ในกรณี ที่มีการเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของปีการศึกษาเดียวกัน

(๓) การศึกษาภาคพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาได้ทั้งในเวลาราชการหรือนอกเวลาราชการ ที่มีเป้าหมายการจัดการศึกษาพิเศษเพิ่มเติมตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานอื่น หรือมีลักษณะเฉพาะนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมกับแต่ละหลักสูตร ทั้งนี้ ต้องจัดให้ได้เนื้อหาโดยรวมที่มีน้ำหนักสมดุกับจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตร โดยการจัดเทียบ น้ำหนักหน่วยกิตตามข้อ ๙

โดยหากเป็นการจัดการศึกษาพิเศษเพิ่มเติมตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับ หน่วยงานอื่น ให้จัดทำโครงการของหลักสูตรนั้นเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย และจัดทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัย

ข้อ ๙ การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการศึกษาระบบสะสมหน่วยกิต การกำหนด หน่วยกิตแต่ละรายวิชา มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่าสิบห้าชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๒) รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่าสามสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา ปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๓) การฝึกงานหรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่าสี่สัปดาห์ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๔) การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงการ หรือกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่าสี่สัปดาห์ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

(๕) การค้นคว้าอิสระ หรือวิทยานิพนธ์ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่าสี่สัปดาห์ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับหนึ่งหน่วยกิต

หมวด ๓

หลักสูตรการศึกษา

ข้อ ๑๐ หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา มีดังต่อไปนี้

(๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรการศึกษาที่ส่งเสริมความเชี่ยวชาญหรือ ประสิทธิภาพในทางวิชาชีพ และเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะสิ้นสุดในตัวเอง สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามาแล้ว

(๒) หลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต เป็นหลักสูตรการศึกษาที่ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับที่สูงกว่าขั้นปริญญาตรี

(๓) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง เป็นหลักสูตรการศึกษาที่ส่งเสริมความเชี่ยวชาญ หรือประสิทธิภาพในทางวิชาชีพ และเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะสิ้นสุดในตัวเอง สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่ามาแล้ว

(๔) หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต เป็นหลักสูตรการศึกษาที่ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ และการวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับที่สูงกว่าขั้นปริญญาโท

ข้อ ๑๑ โครงสร้างหลักสูตร

(๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้มีจำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าสี่สิบสี่หน่วยกิต

(๒) หลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าสามสิบหก หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็นสองแผน ดังนี้

(ก) แผน ๑ แบบวิชาการ เน้นการเรียนรู้การทำวิจัย โดยการทำวิทยานิพนธ์ สร้างองค์ความรู้ในศาสตร์สาขานั้น หลักสูตรอาจกำหนดเป็นวิทยานิพนธ์อย่างเดียว หรือมีทั้งการศึกษา รายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งต้องทำวิทยานิพนธ์อย่างน้อยสิบสองหน่วยกิต โดยไม่อาจศึกษารายวิชา อย่างเดียวได้

(ข) แผน ๒ แบบวิชาชีพ เน้นการศึกษารายวิชาและการค้นคว้าอิสระเชิงการประยุกต์ใช้ ความรู้ในวิชาชีพโดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ ให้มีการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่าสามหน่วยกิต และไม่เกิน หกหน่วยกิต

(๓) หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต แบ่งการศึกษาเป็นสองแผน โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนา นวัตกรรม และนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

(ก) แผน ๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ หลักสูตรอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่หลักสูตรกำหนด ดังต่อไปนี้

แผน ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาซึ่งสำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่าสี่สิบแปดหน่วยกิต

แผน ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาซึ่งสำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบสองหน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแผน ๑.๑ และแผน ๑.๒ ต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน

(ข) แผน ๒ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษารายวิชาเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

แผน ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาซึ่งสำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่าสามสิบหกหน่วยกิต และศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่าสิบสองหน่วยกิต

แผน ๒.๒ ผู้เข้าศึกษาซึ่งสำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่าสี่สิบแปดหน่วยกิต และศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแผน ๒.๑ และแผน ๒.๒ ต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน

คณะอาจดำเนินการหลักสูตรควบระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนในหลักสูตรปริญญาโทศึกษาควบคู่กับหลักสูตรปริญญาเอกในช่วงเวลาเดียวกันหรือในช่วงเวลาต่อเนื่องกัน โดยอาจเป็นสาขาวิชาเดียวกันหรือต่างสาขาวิชาก็ได้ภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งหลักสูตรปริญญาเอกต้องมีโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับการดำเนินการ ทั้งนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาตามข้อกำหนดของหลักสูตรจะได้รับปริญญาทั้งสองระดับ โดยต้องมีระยะเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียนคิดเป็นจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบสองหน่วยกิต ตามระบบทวิภาค กำหนดให้นักศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกแยกเป็นสองฉบับ ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิของทั้งสองระดับ มหาวิทยาลัยต้องจัดทำประกาศกำหนดหลักสูตรที่จะนำมาจัดการศึกษาควบระดับปริญญาโท หลักสูตรการรับนักศึกษา คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา วิธีการศึกษา การวัดผลการศึกษา และเกณฑ์การสำเร็จของนักศึกษาในหลักสูตรควบระดับปริญญาให้ชัดเจน

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาการศึกษา

(๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรไม่เกินสามปีการศึกษา

(๒) หลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต ให้ใช้ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าสามภาคการศึกษาแต่ไม่เกินห้าปีการศึกษา

(๓) หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต ให้ใช้ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร และอย่างมากสำหรับนักศึกษาซึ่งเข้าศึกษาด้วยคุณวุฒิที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

(ก) สำหรับผู้ซึ่งเข้าศึกษาด้วยวุฒิปริญญาโท ให้ใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่าห้าภาคการศึกษา แต่ไม่เกินหกปีการศึกษา

(ข) สำหรับผู้ซึ่งเข้าศึกษาด้วยวุฒิปริญญาตรี ให้ใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่าแปดภาคการศึกษา แต่ไม่เกินแปดปีการศึกษา

(๔) การนับระยะเวลาการศึกษา ให้นับจากวันเปิดภาคการศึกษาแรกที่นักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตร โดยที่มีสภาพการเป็นนักศึกษาตามข้อ ๑๖ (๓)

(๕) ในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด นักศึกษาอาจยื่นคำร้องขอขยายเวลาต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อพิจารณาและเสนอคุณสมบัติเพื่ออนุมัติ ทั้งนี้ การขยายเวลาให้สามารถขอขยายได้คราวละหนึ่งปีการศึกษา หากไม่ดำเนินการดังกล่าวถือว่าพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

หมวด ๔

การรับเข้าเป็นนักศึกษา ประเภท และสภาพนักศึกษา

ข้อ ๑๓ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

(๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และปริญญามหาบัณฑิต ผู้เข้าศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จากสถาบันการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนรับรอง และมีคุณสมบัติอื่นตามเกณฑ์กำหนดของหลักสูตร

(๒) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ผู้เข้าศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตหรือปริญญาโทหรือเทียบเท่า จากสถาบันการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนรับรอง และมีคุณสมบัติอื่นตามเกณฑ์กำหนดของหลักสูตร

(๓) หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต ผู้เข้าศึกษาต้องสำเร็จการศึกษา โดยมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่ได้รับปริญญาเกียรตินิยมอันดับ ๑ ในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิตที่ประสงค์จะศึกษา โดยสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนรับรอง และมีผลการสอบภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด หรือมหาวิทยาลัยกำหนด

(ข) มีคุณสมบัติอื่นตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

(ค) มีผลการสอบมาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่ประกาศมหาวิทยาลัยกำหนด

โดยนักศึกษาต้องแสดงเอกสารหลักฐานการตรวจสอบวุฒิการศึกษาต่อมหาวิทยาลัยให้เสร็จสิ้นภายในภาคการศึกษาแรก หากไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้มหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษา

ข้อ ๑๔ การรับเข้าศึกษา

(๑) วิธีการสมัครเข้าเป็นนักศึกษา ใช้วิธีการตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยอาจมีการทดสอบความรู้ การสอบคัดเลือก การพิจารณาคัดเลือก หรือโดยวิธีอื่นใดที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเห็นสมควร และคณะให้ความเห็นชอบ

(๒) ในกรณีที่ผู้สมัครกำลังรอผลการศึกษาระดับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งอยู่ การรับเข้าศึกษาจะมีผลสมบูรณ์เมื่อผู้สมัครได้แสดงหลักฐานว่าสำเร็จการศึกษาแล้วก่อนวันรายงานตัวเป็นนักศึกษาตามวันและเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(๓) คณะอาจพิจารณาอนุมัติให้รับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น หรือบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่บัณฑิตศึกษาเข้าเป็นนักศึกษาพิเศษ ตามข้อ ๑๖ (๓) ลงทะเบียนเรียนรายวิชาหรือทำการวิจัยตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร แต่บุคคลนั้นต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามข้อ ๑๓ และปฏิบัติตามระเบียบหรือประกาศมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๕ การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา

(๑) ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษา มีสภาพเป็นนักศึกษาต่อเมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาแล้ว

(๒) ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษา ต้องขึ้นทะเบียนนักศึกษาด้วยตนเองโดยนำหลักฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดมารายงานตัวต่อมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งชำระเงินตามระเบียบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(๓) ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษาที่ไม่อาจมาขึ้นทะเบียนตามวัน เวลา และสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ให้หมดสิทธิขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา เว้นแต่ได้แจ้งเหตุขัดข้องให้มหาวิทยาลัยทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายในวันที่กำหนดให้มารายงานตัวภายในสิบห้าวัน และเมื่อได้รับอนุมัติแล้วต้องมารายงานตัวที่สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

(๔) ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เข้าเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย จะขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาเกินกว่าหนึ่งสาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๑๖ ประเภทนักศึกษา สถานภาพการเป็นนักศึกษา และการเปลี่ยนประเภทและสถานภาพการเป็นนักศึกษา

(๑) นักศึกษา มี ๓ ประเภท ดังต่อไปนี้

(ก) นักศึกษาภาคปกติ ได้แก่ นักศึกษาซึ่งศึกษาในระบบการศึกษาตามข้อ ๘ (๑)

(ข) นักศึกษาภาคสมทบ ได้แก่ นักศึกษาซึ่งศึกษาในระบบการศึกษาตามข้อ ๘ (๒)

(ค) นักศึกษาภาคพิเศษ ได้แก่ นักศึกษาซึ่งศึกษาในระบบการศึกษาตามข้อ ๘ (๓)

(๒) การเปลี่ยนประเภทนักศึกษา

(ก) ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง คณะอาจอนุมัติให้นักศึกษาภาคปกติเปลี่ยนประเภทเป็นนักศึกษาภาคสมทบหรือนักศึกษาภาคพิเศษได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาสำหรับการเป็นนักศึกษาภาคสมทบหรือภาคพิเศษตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร

(ข) นักศึกษาภาคสมทบหรือนักศึกษาภาคพิเศษไม่สามารถเปลี่ยนประเภทเป็นนักศึกษาภาคปกติได้

(ค) นักศึกษาภาคสมทบไม่สามารถเปลี่ยนประเภทเป็นนักศึกษาภาคพิเศษได้

(๓) สถานภาพการเป็นนักศึกษา มีดังนี้

(ก) นักศึกษาสามัญ หมายถึง ผู้ซึ่งคณะรับเข้าเป็นนักศึกษาโดยสมบูรณ์ เพื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

(ข) นักศึกษาทดลองเรียน หมายถึง ผู้ซึ่งคณะรับเข้าเป็นนักศึกษาทดลองเรียนในภาคการศึกษาแรกเท่านั้นและเป็นไปตามเงื่อนไขที่หลักสูตรกำหนด

นักศึกษาดทดลองเรียนซึ่งเข้าศึกษาในภาคการศึกษาแรกและลงทะเบียนเรียนวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด และสอบได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐) สามารถเปลี่ยนสถานภาพการเป็นนักศึกษาสามัญได้เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาแรก โดยยื่นคำร้องต่อคณะมีมติให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

(ค) นักศึกษาพิเศษ หมายถึง ผู้ซึ่งคณะรับเข้าร่วมศึกษาหรือทำการวิจัยโดยไม่ขอรับปริญญาของมหาวิทยาลัย คณะอาจพิจารณารับบุคคลเข้าเป็นนักศึกษาพิเศษได้ โดยอยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและได้รับอนุมัติจากคณบดีให้เข้าศึกษาหรือทำการวิจัยได้ โดยต้องชำระเงินตามระเบียบหรือประกาศของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๕
การบริหารหลักสูตร

ข้อ ๑๗ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(๑) ในแต่ละหลักสูตร ให้คณบดีแต่งตั้ง “คณะกรรมการบริหารหลักสูตร (ชื่อหลักสูตร)”
จำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ประกอบด้วย

(ก) คณบดีหรือผู้ซึ่งคณบดีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(ข) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เป็นกรรมการ

(ค) อาจารย์ประจำหลักสูตร หรืออาจารย์ประจำ หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย
ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ

ให้ประธานกรรมการพิจารณาแต่งตั้งกรรมการจำนวนหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

(๒) ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี และอาจได้รับ
แต่งตั้งใหม่ซ้ำอีกได้

(๓) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) บริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะและมหาวิทยาลัย

(ข) ควบคุมมาตรฐานของหลักสูตรสาขาวิชาที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ และ
ตามมาตรฐานวิชาชีพ (ถ้ามี)

(ค) กำกับและดูแลการสอนและการสอบของหลักสูตร

(ง) กำหนดระบบประกันคุณภาพสำหรับหลักสูตรให้ชัดเจน โดยให้การดำเนินงานของ
หลักสูตรเป็นไปตามระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

(จ) จัดให้มีการประเมินและปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยทุก ๆ
ห้าปีการศึกษา

(ฉ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณบดีมอบหมาย

ข้อ ๑๘ จำนวน คุณวุฒิ และคุณสมบัติของอาจารย์

(๑) ประกาศนียบัตรบัณฑิต

(ก) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าและมีผลงาน
ทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับ
การเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย
สามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต้องเป็นผลงานวิจัย

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมี
คุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

(ข) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อยสามคน มีคุณวุฒิปริญญาเอก
หรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีผลงาน
ทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับ
การเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย
สามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีเป็นหลักสูตรมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตร
ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยสองคน

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน คณะต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้น ให้มหาวิทยาลัยทราบเพื่อเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายการณี

(ค) อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ซึ่งมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยหนึ่งเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง

ในกรณีของอาจารย์พิเศษซึ่งไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนดข้างต้น ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษาตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ ด้วย

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

(ง) อาจารย์ใหม่ที่มีคุณวุฒิต่ำปริญญาเอก แม้ยังไม่มีผลงานทางวิชาการหลังสำเร็จการศึกษา อนุมัติให้เป็นอาจารย์ผู้สอนได้ แต่ทั้งนี้หากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องมีผลงานทางวิชาการภายหลังสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งเรื่องภายในสองปี หรือสองเรื่องภายในสี่ปี หรือสามเรื่องภายในห้าปี

(๒) ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

(ก) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยสามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต้องเป็นผลงานวิจัย

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงทางวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

(ข) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อยสามคน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยสามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีเป็นหลักสูตรมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรซึ่งเป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยสองคน

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน คณะต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้มหาวิทยาลัยทราบเพื่อเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายการณี

(ค) อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่าในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยหนึ่งเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง

ในกรณีของอาจารย์พิเศษซึ่งไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนดข้างต้น ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษาตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ ด้วย

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงทางวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

(ง) อาจารย์ใหม่ซึ่งมีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก แม้ยังไม่มีผลงานทางวิชาการหลังสำเร็จการศึกษา อนุมัติให้เป็นอาจารย์ผู้สอนได้ แต่ทั้งนี้หากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องมีผลงานทางวิชาการภายหลังสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งเรื่องภายในสองปี หรือสองเรื่องภายในสี่ปี หรือสามเรื่องภายในห้าปี

(๓) ปริญญาโท

(ก) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยสามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต้องเป็นผลงานวิจัย

(ข) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อยสามคน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยสามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีเป็นหลักสูตรมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรที่เป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยสองคน

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชา ที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน คณะต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้สภามหาวิทยาลัยทราบเพื่อเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายการณี

(ค) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ

๑) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระหลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง โดยเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยสามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต้องเป็นผลงานวิจัย

๒) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระร่วม (ถ้ามี) ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระร่วมที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำ ต้องมีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระหลัก

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่าห้าเรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

(ง) อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย โดยอาจมีอาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำร่วมเป็นผู้สอบด้วยรวมไม่น้อยกว่าสามคน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องไม่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักหรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

๑) กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง โดยเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยสามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง และอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต้องเป็นผลงานวิจัย

๒) กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่าห้าเรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง เป็นที่ยอมรับซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

(จ) อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอนและต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยหนึ่งเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง

กรณีอาจารย์พิเศษซึ่งไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนดข้างต้น ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษา ตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย

(ฉ) อาจารย์ใหม่ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก แม้ยังไม่มีผลงานทางวิชาการหลักสำเร็จ การศึกษา อนุโลมให้เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาโทได้ แต่ทั้งนี้หากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำ หลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ในระดับ ปริญญาโท ต้องมีผลงานทางวิชาการภายหลังสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งเรื่องภายในสองปี หรือสองเรื่อง ภายในสี่ปี หรือสามเรื่องภายในห้าปี

(๔) ปริญญาเอก

(ก) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโท หรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่ง ของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง โดยเป็นผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยสามเรื่องในรอบ ห้าปีย้อนหลัง

(ข) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อยสามคน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือ เทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า โดยมีผลงานทางวิชาการ ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง โดยเป็นผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยที่ได้รับการ เผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย สามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง

กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรนั้นเป็น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยสองคน

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรครบตามจำนวน คณะต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้ สภามหาวิทยาลัยทราบเพื่อเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

(ค) อาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์ แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ

๑) อาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิ ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าซึ่งมีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงาน ทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง โดยเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการ เผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย สามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง

๒) อาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์ร่วม ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ ประจำหรือนักวิจัยประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ร่วมเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อย่างน้อยหนึ่งคน โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำต้องมีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ เช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์ร่วม ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้องมีคุณวุฒิ ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูล ที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อคณาจารย์ไม่น้อยกว่าสิบเรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกซึ่งไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนด ข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมากเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

(ง) อาจารย์ผู้สอบคุษฎีนิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรโดยอาจมีอาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำร่วมเป็นผู้สอบด้วย และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกไม่น้อยกว่าสองคนรวมทั้งหมดไม่น้อยกว่าห้าคน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โดยอาจารย์ผู้สอบคุษฎีนิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัตินี้ และผลงานทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

๑) กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำ ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยสามเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง

๒) กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อคุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่าสิบเรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกซึ่งไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมากเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อคุษฎีนิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

(จ) อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ซึ่งมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่าในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อยหนึ่งเรื่องในรอบห้าปีย้อนหลัง

กรณีอาจารย์พิเศษซึ่งไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนดข้างต้น ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมกับผิชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนา นักศึกษาตลอดเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย

(ฉ) อาจารย์ใหม่ซึ่งมีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก แม้ยังไม่มียผลงานทางวิชาการหลังสำเร็จการศึกษา อนุมัติให้เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาเอกได้ แต่ทั้งนี้ หากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอก ต้องมีผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยภายหลังสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งเรื่องภายในสองปี หรือสองเรื่องภายในสี่ปี หรือสามเรื่องภายในห้าปี

ข้อ ๑๙ ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ และคุษฎีนิพนธ์

(๑) อาจารย์ประจำหลักสูตรหนึ่งคน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักหรือคุษฎีนิพนธ์หลักของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(ก) กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์ ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือคุษฎีนิพนธ์ ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกรวมได้ไม่เกินห้าคนต่อภาคการศึกษา

(ข) กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และดำรงตำแหน่งระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือมีคุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าซึ่งมีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่าขึ้นไป และมีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกรวมได้ไม่เกินสิบคนต่อภาคการศึกษา

(ค) กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีความจำเป็นต้องดูแลนักศึกษาเกินกว่าจำนวนที่กำหนดให้เสนอต่อสภามหาวิทยาลัยพิจารณา แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบห้าคนต่อภาคการศึกษา หากมีความจำเป็นต้องดูแลนักศึกษา มากกว่าสิบห้าคน ให้มหาวิทยาลัยขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเป็นรายกรณี

(๒) อาจารย์ประจำหลักสูตรหนึ่งคน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโทได้ไม่เกินสิบห้าคน

หากเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระ ให้คิดสัดส่วนจำนวนนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ หนึ่งคน เทียบได้กับจำนวนนักศึกษาที่ค้นคว้าอิสระสามคน แต่ทั้งนี้รวมแล้วต้องไม่เกินสิบห้าคนต่อภาคการศึกษา

(๓) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนั้นด้วย

ข้อ ๒๐ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ให้คุณสมบัติแต่งตั้งตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเสนอ

หมวด ๖

การจัดการศึกษา

ข้อ ๒๑ แผนการเรียน หมายถึง รายวิชา ปัญหาพิเศษ วิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ และดุษฎีนิพนธ์ ที่นักศึกษาจะต้องเรียนหรือดำเนินการให้แล้วเสร็จและครบตามหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา กำหนด

ข้อ ๒๒ การลงทะเบียนเรียน

(๑) ให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษาตามประกาศของมหาวิทยาลัย

(๒) ในภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษา ไม่น้อยกว่าหกหน่วยกิต และต้องไม่เกินสิบสองหน่วยกิต สำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อนลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่เกินหกหน่วยกิต โดยเป็นไปตามแผนการเรียนที่กำหนดในหลักสูตร

ยกเว้นกรณีที่นักศึกษาจำนวนหน่วยกิตคงเหลือตามหลักสูตรน้อยกว่าหกหน่วยกิต อนุญาตให้ลงทะเบียนน้อยกว่าหกหน่วยกิตได้

(๓) การลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปกติที่มีจำนวนหน่วยกิตมากกว่าสิบสองหน่วยกิต แต่ไม่เกินสิบห้าหน่วยกิต หรือน้อยกว่าหกหน่วยกิต ต้องขออนุมัติคุณสมบัติและได้เพียงหนึ่งภาคการศึกษา

(๔) ในภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ศึกษาลงทะเบียนเรียนรายวิชา น้อยกว่าหกหน่วยกิตไม่ได้ มิฉะนั้นจะถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษา

(๕) การลงทะเบียนเรียนรายวิชาเพื่อเข้าร่วมฟังการบรรยาย

(ก) การลงทะเบียนเรียนรายวิชาเพื่อเข้าร่วมฟังการบรรยาย หมายถึง การลงทะเบียนรายวิชาเป็นพิเศษ โดยไม่นับหน่วยกิตรวมเข้าในจำนวนหน่วยกิตในภาคการศึกษาและจำนวนหน่วยกิตตามหลักสูตร

(ข) ให้บันทึกผลการประเมินรายวิชาลงในใบแสดงผลการศึกษาเป็นระดับคะแนน AU (เข้าร่วมฟังการบรรยาย) เฉพาะผู้ที่มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของเวลาเรียนทั้งหมดของรายวิชานั้น

(๖) การลงทะเบียนเรียนรายวิชาไม่นับหน่วยกิตโดย “รายวิชาไม่นับหน่วยกิต” หมายถึง รายวิชาที่กำหนดในหลักสูตรหรือรายวิชาที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดให้ศึกษาเพิ่มเติม โดยนักศึกษาต้องศึกษาและสอบผ่านได้ผลการศึกษาเป็น สอบผ่าน/เป็นที่พอใจ (S) โดยไม่นำมาคิดแต้มระดับคะแนนเฉลี่ย

(ก) นักศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต และนักศึกษาหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาไม่นับหน่วยกิต

(ข) นักศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต ที่ไม่มีพื้นฐานพอเพียงสำหรับการศึกษาในหลักสูตรที่เข้าศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอาจกำหนดให้เรียนรายวิชานอกเหนือจากหลักสูตรเพื่อเป็นพื้นฐานและต้องสอบผ่านโดยได้รับผลการประเมินผลการศึกษาเป็น สอบผ่าน/เป็นที่พอใจ (S)

(ค) ให้บันทึกผลการประเมินรายวิชาลงในใบแสดงผลการศึกษาเป็นระดับคะแนน S หรือ U

(๗) นักศึกษาที่ไม่มาลงทะเบียนภายในสิบห้าวันหลังจากวันเปิดภาคการศึกษา จะถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษา

(๘) การลงทะเบียนเพื่อรักษาสภาพการเป็นนักศึกษา

(ก) นักศึกษาที่ลงทะเบียนและเรียนครบตามแผนการเรียนแล้ว แต่ยังไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ต้องชำระค่าธรรมเนียมรักษาสภาพนักศึกษาค่าธรรมเนียม และค่าบำรุง ตามระเบียบที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ทุกภาคการศึกษา จนกว่าจะสำเร็จการศึกษาหรือพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

(ข) การลงทะเบียนเพื่อรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา มิฉะนั้นจะถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษา

(๙) ในกรณีที่มีเหตุอันควร คณะอาจประกาศงดการเรียนการสอนรายวิชาใด หรือจำกัดจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาใดก็ได้

ข้อ ๒๓ การขอเพิ่มและถอนรายวิชา

(๑) การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ในสองสัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาสำหรับภาคการศึกษาปกติ หรือภายในสัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาสำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อน

(๒) การขอถอนรายวิชา

(ก) ในกรณีที่ขอถอนรายวิชาภายในสองสัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาสำหรับภาคการศึกษาปกติ และภายในสัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาสำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อน รายวิชาที่ขอถอนไม่ปรากฏในระเบียบ และให้ได้รับเงินลงทะเบียนคืน

(ข) ในกรณีที่ขอถอนรายวิชาหลังจากสองสัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาสำหรับภาคการศึกษาปกติ และหลังจากสัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาสำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อน ให้บันทึกระดับคะแนน W (ขอถอนวิชาเรียนหลังกำหนด) ในรายวิชาที่ขอถอน และจะไม่ได้รับเงินลงทะเบียนคืน

(ค) การขอถอนรายวิชาจะต้องกระทำก่อนสอบปลายภาคไม่น้อยกว่าสองสัปดาห์ หากขอถอนรายวิชาหลังจากกระยะเวลาดังกล่าว ให้ได้ระดับคะแนน F (ตก) และจะไม่ได้รับเงินลงทะเบียนคืน

(๓) การขอเพิ่มและถอนรายวิชาใน (๑) และ (๒) ต้องไม่ขัดต่อการลงทะเบียนเรียนในข้อ ๒๓ (๒) (๓) และ (๔)

(๔) การขอเพิ่มและถอนรายวิชาที่ไม่สามารถดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และได้รับอนุมัติจากคณบดี

ข้อ ๒๔ การลาพักการศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาที่ยังเรียนไม่ครบตามแผนการเรียน แต่มีความประสงค์ขอยุติเรียนชั่วคราว โดยขอรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาไว้เป็นคราว ๆ ไป

(๑) นักศึกษามีสิทธิลาพักการศึกษาได้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและได้รับอนุมัติจากคณบดี ภายในช่วงเวลาเพิ่มถอนรายวิชาเรียน หรือตามประกาศของมหาวิทยาลัย โดยถือเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติดังต่อไปนี้

(ก) ถูกเกณฑ์หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

(ข) ได้รับทุนแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหรือการวิจัยในหลักสูตรซึ่งมหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน

(ค) เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นระยะเวลานานเกินร้อยละยี่สิบของเวลาเรียนทั้งหมด และต้องมีใบรับรองแพทย์มาแสดง

(ง) มีความจำเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ ต้องศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งภาคการศึกษา

(๒) การลาพักการศึกษาตาม (๑) (ก) ให้เป็นไปตามความต้องการของราชการทหาร และการลาพักการศึกษาตาม (๑) (ข) ให้เป็นไปตามเงื่อนไขของทุนที่ได้รับ การลาพักการศึกษาตาม (๑) (ค) และ (ง) กระทำได้ครั้งละไม่เกินสองภาคการศึกษาติดต่อกัน ถ้ามีความจำเป็นต้องลาพักการศึกษาต่อไปอีก ให้ยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาได้อีกครั้งละไม่เกินหนึ่งภาคการศึกษา ทั้งนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและได้รับอนุมัติจากคณบดี

(๓) ในกรณีที่นักศึกษาได้รับอนุญาตให้ลาพักการศึกษา ให้นับระยะเวลาที่ลาพักอยู่ในระยะเวลาของการศึกษาด้วย ยกเว้นนักศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักตาม (๑) (ก) และ (ข)

(๔) นักศึกษาต้องรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาระหว่างที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักการศึกษา โดยชำระค่าธรรมเนียมค่ารักษาสภาพการเป็นนักศึกษาตามระเบียบมหาวิทยาลัยและให้นักศึกษามาดำเนินการรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาให้แล้วเสร็จภายในสัปดาห์วันหลังเปิดภาคการศึกษา มิฉะนั้นจะถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษา

(๕) นักศึกษาซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี ก่อนกำหนดการลงทะเบียนไม่น้อยกว่าหนึ่งสัปดาห์

(๖) การลาพักการศึกษาที่ไม่เป็นไปตาม (๑) (ก) (ข) (ค) และ (ง) ให้อยู่ในดุลพินิจของอธิการบดี

(๗) การลาพักการศึกษาในระหว่างภาคการศึกษา ให้มีในกรณีดังนี้

(ก) ถ้าวันที่ขอลาพักการศึกษาอยู่ในระหว่างสองสัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษา สำหรับภาคการศึกษาปกติ และภายในสัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาสำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อน รายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนทั้งหมดจะไม่ปรากฏในใบแสดงผลการศึกษา

(ข) ถ้าวันที่ขอลาพักการศึกษาพ้นกำหนดสองสัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษา สำหรับภาคการศึกษาปกติ และหลังจากสัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาสำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อน ให้บันทึกระดับคะแนน W (ขอถอนวิชาเรียนหลังกำหนด) ในใบแสดงผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๒๕ การพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา นักศึกษาจะพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ได้ศึกษาสำเร็จครบหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และได้รับการอนุมัติปริญญา
- (๔) ถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษา
- (๕) ไม่ผ่านเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
- (๖) ใช้ระยะเวลาในการศึกษาเกินกว่าที่หลักสูตรกำหนด

ข้อ ๒๖ การคืนสภาพการเป็นนักศึกษา

(๑) การคืนสภาพการเป็นนักศึกษา ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณบดีและได้รับอนุมัติจากอธิการบดี

(๒) นักศึกษาซึ่งพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาตามข้อ ๒๕ (๔) อาจขอคืนสภาพการเป็นนักศึกษาได้หากมีเหตุอันสมควร

การถูกถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษาเป็นระยะเวลาตั้งแต่หนึ่งภาคการศึกษาแต่ไม่เกินหนึ่งปีการศึกษา หากได้รับอนุมัติคืนสภาพการเป็นนักศึกษาให้ถือระยะเวลาที่ถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาเป็นระยะเวลาพักการศึกษา โดยนักศึกษาต้องชำระค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษาตามประกาศมหาวิทยาลัย

การถูกถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษาเป็นระยะเวลามากกว่าหนึ่งปีการศึกษา หากได้รับอนุมัติคืนสภาพการเป็นนักศึกษาให้กลับเข้าศึกษาในหลักสูตรเดิม ให้ถือว่าเป็นนักศึกษาใหม่ที่ได้รับรหัสประจำตัวนักศึกษาใหม่ โดยอาจขอนำรายวิชา หน่วยกิตและผลการศึกษาดังเดิมมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งนี้ตามระเบียบมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียน

นักศึกษาซึ่งได้รับอนุมัติให้คืนสภาพการเป็นนักศึกษา จะมีสภาพการเป็นนักศึกษาเช่นเดียวกับสภาพเดิมก่อนพ้นสภาพ ทั้งนี้ การนับระยะเวลาการศึกษาให้เป็นไปตามข้อ ๑๒

(๓) กรณีนักศึกษาซึ่งพ้นสภาพนักศึกษาของหลักสูตรใดตามข้อ ๒๕ (๕) และ (๖) ไปแล้ว หากได้อนุมัติคืนสภาพการเป็นนักศึกษาให้กลับเข้าศึกษาในหลักสูตรเดิม ให้ถือว่าเป็นนักศึกษาใหม่ซึ่งได้รับรหัสประจำตัวนักศึกษาใหม่ โดยอาจขอนำรายวิชา หน่วยกิตและผลการศึกษาดังเดิมมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งนี้ตามระเบียบมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียน

(๔) นักศึกษาต้องชำระค่าธรรมเนียมการคืนสภาพการเป็นนักศึกษา ค่าเล่าเรียนแบบเหมาจ่าย และค่าธรรมเนียมการศึกษาในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศมหาวิทยาลัย

ข้อ ๒๗ การลาออก นักศึกษาที่ประสงค์จะลาออกจากการเป็นนักศึกษาให้ยื่นคำร้องต่อคณบดีผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร การลาออกจะมีผลสมบูรณ์เมื่อคณบดีอนุมัติให้ลาออก

ข้อ ๒๘ การเปลี่ยนหลักสูตรสาขาวิชาและแผนการศึกษา นักศึกษาอาจขอเปลี่ยนหลักสูตรสาขาวิชาหรือเปลี่ยนแผนการศึกษาในขณะเดียวกันได้ เมื่อได้ศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งภาคการศึกษา ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเดิมและหลักสูตรใหม่ และได้รับอนุมัติจากคณบดี

ข้อ ๒๙ การลงทะเบียนรายวิชาในมหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยอื่น

(๑) นักศึกษาอาจลงทะเบียนรายวิชาในมหาวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยอื่นได้โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และได้รับอนุมัติจากคณบดีโดยถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(ก) รายวิชาที่หลักสูตรกำหนด ไม่ได้เปิดสอนในมหาวิทยาลัยในภาคการศึกษาและปีการศึกษานั้น

(ข) รายวิชาที่มหาวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยอื่นเปิดสอน ต้องมีเนื้อหาที่เทียบเคียงกันได้ หรือมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของรายวิชาในหลักสูตร

(ค) รายวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา หรือการค้นคว้าอิสระ หรือวิทยานิพนธ์ หรือ

ดุษฎีนิพนธ์

(๒) ให้นำจำนวนหน่วยกิตและผลการศึกษารายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยหรือต่างมหาวิทยาลัย ไปเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่

(๓) นักศึกษาต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าลงทะเบียน และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยอื่นที่นักศึกษาไปเรียนนั้นกำหนด

หมวด ๗

การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๓๐ การสอบรายวิชา เป็นการสอบเพื่อวัดว่านักศึกษามีความรู้ในวิชานั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นการสอบข้อเขียนหรือการประเมินผลการศึกษาโดยวิธีอื่น ทั้งนี้ ต้องประกาศถึงวิธีการสอบและเกณฑ์การพิจารณาผลการสอบให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าตั้งแต่ต้นภาคการศึกษา การวัดผลและประเมินผลรายวิชาให้คณบดีเป็นผู้อนุมัติ

ข้อ ๓๑ การสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination)

(๑) การสอบประมวลความรู้ ใช้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต แผน ๒

(๒) การสอบประมวลความรู้ ประกอบด้วย การสอบข้อเขียน และ/หรือการสอบปากเปล่าในสาขาวิชานั้น เพื่อวัดความสามารถและศักยภาพในการนำหลักวิชาการและประสบการณ์การเรียนไปประยุกต์ใช้

(๓) ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับผิดชอบในการจัดสอบประมวลความรู้อย่างน้อยภาคการศึกษาละหนึ่งครั้ง เมื่อมีนักศึกษายื่นคำร้องขอสอบ

(๔) นักศึกษาจะมีสิทธิขอสอบประมวลความรู้ได้ เมื่อสอบผ่านรายวิชาที่กำหนดในหลักสูตร ให้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบประมวลความรู้ครบถ้วน โดยได้แต่ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐)

(๕) นักศึกษาซึ่งประสงค์จะขอสอบ ต้องยื่นคำร้องขอสอบผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา

(๖) ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตร เสนอรายชื่อคณะกรรมการสอบประมวลความรู้จำนวนไม่น้อยกว่าสาม และไม่เกินห้าคน ต่อคณบดีเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง โดยกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสอบ คณะกรรมการสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการสอบ และให้รายงานผลการสอบต่อคณบดีโดยผ่านคณะกรรมการบริหารหลักสูตรภายในสี่สัปดาห์หลังจากเสร็จสิ้นการสอบ

(๗) เมื่อนักศึกษาได้รับอนุมัติให้สอบในภาคการศึกษาใด ๆ แล้ว ถ้าขาดสอบโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ถือว่าสอบไม่ผ่านในการสอบคราวนั้น ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของประธานกรรมการสอบ

(๘) นักศึกษาซึ่งสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ โดยได้ผลการประเมินระดับคะแนนเป็น S (สอบผ่าน/เป็นที่พอใจ) จึงมีสิทธิเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบการค้นคว้าอิสระ จนบรรลุผลลัพท์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับการสอบค้นคว้าอิสระให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการสอบที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง ตามหลักเกณฑ์ที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

ข้อ ๓๒ การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination)

(๑) การสอบวัดคุณสมบัติเป็นการสอบเพื่อประเมินความพร้อมสำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต แผน ๑ และแผน ๒ เพื่อวัดว่านักศึกษามีความรู้พื้นฐาน และมีความพร้อมในการทำวิทยานิพนธ์ และเพื่อมีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์

(๒) การสอบวัดคุณสมบัติประกอบด้วย การสอบข้อเขียนและ/หรือการสอบปากเปล่า

(๓) ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จัดสอบวัดคุณสมบัติอย่างน้อยภาคการศึกษาละหนึ่งครั้ง เมื่อนักศึกษายื่นคำร้องขอสอบ

(๔) ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเสนอรายชื่อคณะกรรมการสอบวัดคุณสมบัติจำนวนอย่างน้อยสามคน และไม่เกินห้าคน ต่อคณบดีเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง โดยกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสอบ คณะกรรมการสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการสอบ และให้รายงานผลการสอบต่อคณบดีโดยผ่านคณะกรรมการบริหารหลักสูตรภายในสองสัปดาห์ หลังจากเสร็จสิ้นการสอบ

(๕) นักศึกษาจะมีสิทธิสอบวัดคุณสมบัติเมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ว่ามีความรู้พื้นฐานพร้อมที่จะสอบได้

(๖) นักศึกษาซึ่งขอสอบวัดคุณสมบัติ ต้องยื่นคำร้องขอสอบผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ไปยังคณบดี และชำระค่าธรรมเนียมตามระเบียบมหาวิทยาลัย

(๗) เมื่อนักศึกษาได้รับอนุมัติให้สอบในภาคการศึกษาใด ๆ แล้ว ถ้าขาดสอบโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ถือว่าสอบไม่ผ่านในการสอบคราวนั้น ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของประธานกรรมการสอบ

(๘) นักศึกษาต้องสอบวัดคุณสมบัติให้ผ่าน โดยได้ผลการประเมินระดับคะแนนเป็น S (สอบผ่าน/เป็นที่พอใจ) ภายในระยะเวลาตามหลักสูตรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ โดยนับตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษา มิฉะนั้นให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

(ก) หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต แผน ๑ ภายใน ๔ ภาคการศึกษาปกติ

(ข) หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต แผน ๒ ภายใน ๖ ภาคการศึกษาปกติ

ข้อ ๓๓ การประเมินผลการศึกษา จะต้องกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาคการศึกษา โดยให้ผลการประเมินเป็นระดับคะแนน (Grade) ซึ่งระดับคะแนน คำระดับคะแนน และผลการศึกษาเป็นดังต่อไปนี้

ระดับคะแนน	คำระดับคะแนน	ผลการศึกษา
A	๔.๐๐	ดีเลิศ (Excellent)
B+	๓.๕๐	ดีมาก (Very Good)
B	๓.๐๐	ดี (Good)
C+	๒.๕๐	ค่อนข้างดี (Fairly Good)
C	๒.๐๐	พอใช้ (Fair)

D+	๑.๕๐	ค่อนข้างพอใช้ (Poor)
D	๑.๐๐	อ่อน (Very Poor)
F	๐	ตก (Fail)
S	-	สอบผ่าน/เป็นที่พอใจ (Satisfactory)
U	-	สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ (Unsatisfactory)
I	-	การวัดผลรายวิชายังไม่สมบูรณ์ (Incomplete)
W	-	ขอถอนวิชาเรียนหลังกำหนด (Withdrawal)
AU	-	เข้าร่วมฟังการบรรยาย

ข้อ ๓๔ การประเมินผลการสอบประมวลความรู้ การสอบวัดคุณสมบัติ การสอบภาษาต่างประเทศ การสอบวิทยานิพนธ์ การสอบการค้นคว้าอิสระ และการสอบดุษฎีนิพนธ์

(๑) การประเมินผลการสอบประมวลความรู้ การสอบวัดคุณสมบัติ และการสอบภาษาต่างประเทศ ให้ผลการประเมินเป็นระดับคะแนน ดังต่อไปนี้

ระดับคะแนน	ผลการศึกษา
S	สอบผ่าน/เป็นที่พอใจ (Satisfactory)
U	สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ (Unsatisfactory)

(๒) การประเมินผลวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ และดุษฎีนิพนธ์ ให้ผลการประเมินเป็นระดับคะแนน ดังต่อไปนี้

ระดับคะแนน	ผลการศึกษา
P	ผ่าน (Pass)
F	ตก (Fail)
IP	การทำวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระยังไม่สิ้นสุด (In Progress)

ทั้งนี้ ให้นักศึกษาซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระและดุษฎีนิพนธ์ แต่ไม่สามารถประเมินผลภายในภาคการศึกษาที่ลงทะเบียน ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(ก) ให้บันทึกผลการศึกษาการทำวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ และดุษฎีนิพนธ์ยังไม่สิ้นสุด (IP) และดำเนินการประเมินผลการศึกษาประจำภาคแล้ว จำแนกนักศึกษาได้ตามปกติ โดยไม่นำหน่วยกิตของวิชาที่บันทึกผลการศึกษา IP มาคิดค่าระดับคะแนนประจำภาค

(ข) การประเมินผลรายวิชาวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ และดุษฎีนิพนธ์ ที่บันทึกผลการศึกษาการทำวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ และดุษฎีนิพนธ์ยังไม่สิ้นสุด (IP) ไว้ ให้ทำการประเมินผลและอนุมัติผลการศึกษาในภาคการศึกษาที่ส่งค่าระดับคะแนน

(ค) การประเมินผลและอนุมัติผลการศึกษาวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระและดุษฎีนิพนธ์ที่บันทึกผลการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระและดุษฎีนิพนธ์ยังไม่สิ้นสุด (IP) ไว้สามารถแบ่งจำนวนหน่วยกิตตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ หรือดุษฎีนิพนธ์

(ง) กรณีลงทะเบียนวิชาเรียนครบทุกวิชาตามหลักสูตรแล้ว นักศึกษาต้องลงทะเบียนรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาในภาคการศึกษาปกติถัดไป หรือภาคการศึกษาฤดูร้อนที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๓๕ การคำนวณหน่วยกิตสะสม และค่าระดับคะแนนเฉลี่ย

(๑) การคำนวณหน่วยกิตสะสม และค่าระดับคะแนนเฉลี่ย ให้กระทำเมื่อสิ้นแต่ละภาคการศึกษา

(๒) หน่วยกิตสะสม คือ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนทั้งหมดที่ได้รับค่าระดับคะแนนตามข้อ ๓๔

(๓) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย มีสองประเภท คือ ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยประจำภาค และค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม การคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ยให้ทำดังนี้

(ก) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยประจำภาค คำนวณจากผลการศึกษานักศึกษาในภาคการศึกษานั้น โดยเอาผลรวมของผลคูณของหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของผลการศึกษาในแต่ละรายวิชาในภาคการศึกษานั้น ๆ ที่นักศึกษาได้รับเป็นตัวตั้งหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาในภาคการศึกษานั้น ๆ

(ข) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ให้คำนวณจากผลการศึกษานักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย จนถึงการประเมินผลครั้งสุดท้าย โดยเอาผลรวมของผลคูณของหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของผลการศึกษานักศึกษาที่ได้รับเป็นตัวตั้งหารด้วยหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๓๖ สภาพการเป็นนักศึกษาและการเรียนซ้ำ

(๑) นักศึกษาซึ่งค่าระดับคะแนนเฉลี่ยประจำภาคต่ำกว่าสองจุดห้าศูนย์ (๒.๕๐) เมื่อสิ้นภาคการศึกษาแรกที่ลงทะเบียนเรียน หรือได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่าสองจุดห้าศูนย์ (๒.๕๐) ให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา ยกเว้นกรณีที่นักศึกษาลงทะเบียนตามแผนการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรที่มีเฉพาะรายวิชาไม่นับหน่วยกิต

(๒) เมื่อสิ้นภาคการศึกษาใด ๆ นักศึกษาซึ่งได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่สองจุดห้าศูนย์ (๒.๕๐) ขึ้นไปแต่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐) ต้องทำค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมให้ได้ตั้งแต่สามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐) ภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา ดังนี้

(ก) สองภาคการศึกษาถัดไป สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ทั้งนี้ไม่นับภาคการศึกษาที่นักศึกษาขอลาพักการศึกษา

(ข) หนึ่งภาคการศึกษาถัดไป สำหรับนักศึกษาศรีปริญญาโทและปริญญาเอก ทั้งนี้ไม่นับภาคการศึกษาที่นักศึกษาขอลาพักการศึกษา

(๓) ในกรณีที่นักศึกษาได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่สองจุดห้าศูนย์ (๒.๕๐) ขึ้นไปแต่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐) ให้มีสถานภาพ “รอพินิจ” การรอพินิจนั้นให้นับทุกภาคการศึกษา

(๔) นักศึกษาซึ่งได้รับค่าระดับคะแนนรายวิชาต่ำกว่า C+ (ค่อนข้างดี) หรือได้รับผลการประเมินการศึกษาเป็นระดับคะแนน U (สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ) ในรายวิชาบังคับตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้นซ้ำ

(๕) นักศึกษาซึ่งได้รับระดับคะแนนรายวิชาต่ำกว่า C+ (ค่อนข้างดี) หรือได้รับผลการประเมินการศึกษาเป็นระดับคะแนน U (สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ) ในรายวิชาเลือกตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา อาจลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นแทนได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(๖) นักศึกษาลงทะเบียนเรียนซ้ำรายวิชาที่เคยลงทะเบียนเรียนไปแล้วมิได้ ยกเว้นการเรียนซ้ำตามความใน (๔) หรือ (๕)

ข้อ ๓๗ การเทียบโอนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

(๑) การเทียบโอนหน่วยกิตที่ได้จากรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษา ที่ได้ศึกษามาแล้วไม่เกินห้าปีการศึกษา นับจากปีการศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้น กระทำได้โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และได้รับอนุมัติจากคณบดี โดยแต่ละรายวิชาที่ขอเทียบโอนต้องได้ค่าระดับคะแนนไม่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐)

(๒) รายวิชาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยอื่น เทียบโอนได้ไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาทั้งหมดในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ไม่นับรวมหน่วยกิตของวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระ

(๓) รายวิชาที่เทียบโอนหน่วยกิต ให้แสดงชื่อรายวิชา และจำนวนหน่วยกิตในใบแสดงผลการศึกษาที่หลักสูตรรับโอน โดยไม่นำมาคิดแต้มระดับคะแนนเฉลี่ย

(๔) หน่วยกิตที่ได้จากการเข้าร่วมศึกษาขณะเป็นนักศึกษาพิเศษ ไม่สามารถเทียบโอนได้

ข้อ ๓๘ การลงโทษนักศึกษาซึ่งทุจริตในการสอบรายวิชา หรือการคัดลอกวิทยานิพนธ์ หรือผลงานการค้นคว้าอิสระ หรือการคัดลอกดุขุณิพนธ์ของผู้อื่น

(๑) การลงโทษนักศึกษาซึ่งทุจริตในการสอบรายวิชา ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการสอบของนักศึกษา

(๒) การลงโทษนักศึกษาซึ่งคัดลอกวิทยานิพนธ์หรือผลงานการค้นคว้าอิสระหรือคัดลอกดุขุณิพนธ์ของผู้อื่น หรือให้ผู้อื่นจัดทำ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสอบในการเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบและพิจารณาตามสมควรแก่กรณีดังต่อไปนี้

(ก) กรณีที่ตรวจสอบพบในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยนักศึกษาและมีโทษสูงสุดให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

(ข) กรณีที่ตรวจสอบพบเมื่อได้มีการอนุมัติปริญญาไปแล้ว ให้เสนอต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณบดี เพื่อนำเสนอสภามหาวิทยาลัยพิจารณาเพิกถอนปริญญา

หมวด ๘

การทำและการสอบวิทยานิพนธ์หรือดุขุณิพนธ์

ข้อ ๓๙ วิทยานิพนธ์ หมายถึง เรื่องที่เขียนเรียบเรียงขึ้นจากผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิจัย หรือสำรวจ อันเป็นส่วนหนึ่งของงานที่ผู้ศึกษาต้องทำเพื่อสิทธิในการรับปริญญาตามที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ นักศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต แผน ๑ แบบวิชาการต้องทำวิทยานิพนธ์

ดุขุณิพนธ์ หมายถึง เรื่องที่เขียนเรียบเรียงขึ้นจากผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจ อันเป็นส่วนหนึ่งของงานที่ผู้ศึกษาต้องทำเพื่อสิทธิในการรับปริญญาตามที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาดุขุณิบัณฑิตต้องทำดุขุณิพนธ์

ข้อ ๔๐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และดุขุณิพนธ์ ต้องมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) วิทยานิพนธ์สำหรับหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต ให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักจำนวน หนึ่งคน ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้อีกหนึ่งคน

(๒) คุชฎินิพนธ์สำหรับหลักสูตรปริญญาคุชฎินิพนธ์ ให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาคุชฎินิพนธ์หลักจำนวนหนึ่งคน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้อีกอย่างน้อยหนึ่งคน

ข้อ ๔๑ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และคุชฎินิพนธ์ หมายถึง คณะกรรมการที่คณะแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำการสอบวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ โดยมีกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสอบ และคณะกรรมการ ดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ ตามข้อ ๑๘ (๓) (ง) หรือ (๔) (ง) แล้วแต่กรณี

(๑) วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต ให้มีคณะกรรมการสอบต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โดยอาจมีอาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำร่วมเป็นผู้สอบด้วย รวมไม่น้อยกว่าสามคน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องไม่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักหรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(๒) คุชฎินิพนธ์หลักสูตรปริญญาคุชฎินิพนธ์ ให้มีคณะกรรมการสอบต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยอาจมีอาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำร่วมเป็นผู้สอบด้วย และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกไม่น้อยกว่าสองคน รวมทั้งหมดแล้วไม่น้อยกว่าห้าคน ทั้งนี้ประธานกรรมการสอบต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ข้อ ๔๒ การเสนอหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ นักศึกษาจะเสนอหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ได้ต้องลงทะเบียนวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ไม่น้อยกว่าสามหน่วยกิต ในภาคการศึกษานั้นและดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) นักศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิตแผน ๑ แบบวิชาการ ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ ต้องสอบวัดคุณสมบัติผ่านหรือเป็นที่พอใจแล้ว

(๒) นักศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิตแผน ๒ แบบวิชาชีพ ต้องศึกษารายวิชาตามแผนการเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่าเก้าหน่วยกิต และต้องได้คะแนนระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐)

(๓) นักศึกษาหลักสูตรปริญญาคุชฎินิพนธ์ ต้องสอบวัดคุณสมบัติผ่านหรือเป็นที่พอใจแล้ว

(๔) การพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ ให้เป็นไปตามขั้นตอนที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนด

(๕) หัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ที่จะเสนอขออนุมัติ ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์แล้วจึงเสนอต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อพิจารณา และให้นำผลการพิจารณาเสนอต่อคณะ

(๖) การเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติแล้วหากเป็นการเปลี่ยนแปลงหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ หรือสาระสำคัญของวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ ให้การประเมินผลวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ที่ลงทะเบียนผ่านมาทั้งหมดเป็นระดับคะแนน U (สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ) นักศึกษาต้องลงทะเบียนและยื่นขออนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ใหม่ โดยให้นับเวลาจากวันที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ครั้งสุดท้าย

กรณีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์เพียงเล็กน้อย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อความถูกต้องของสำนวนภาษา ความสั้นกระชับและความชัดเจน โดยมิได้เปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์ให้อยู่ในดุลพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์หรือคุชฎินิพนธ์

ข้อ ๔๓ การสอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ และการสอบความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์

นักศึกษาปริญญาโท ให้มีการสอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

นักศึกษาปริญญาเอก ให้มีการสอบหัวข้อและเค้าโครงดุษฎีนิพนธ์ และมีการสอบความก้าวหน้าดุษฎีนิพนธ์ด้วย

(๑) นักศึกษาต้องยื่นคำร้องพร้อมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์โดยย่อตามรูปแบบที่คณะกรรมการกำหนด จำนวนห้าชุด ต่อคณะกรรมการก่อนวันสอบเป็นเวลาอย่างน้อยห้าวันทำการ และเมื่อได้รับอนุมัติให้มีการสอบ ให้คณะกรรมการสัปดาห์ เวลาและสถานที่ให้ทราบโดยทั่วกัน

(๒) การสอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำร้องขอสอบวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ที่เสนอ มิฉะนั้นจะต้องเสนอหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ใหม่

(๓) ให้ประธานการสอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ รายงานผลการสอบไปยังคณะกรรมการเสร็จสิ้นการสอบ ถ้าผลการสอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ผ่าน ให้คณะกรรมการประกาศอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ให้ทราบทั่วกัน แต่ถ้าต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้นักศึกษาดำเนินการแก้ไขแล้วเสนอผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ และเสนอต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวัน นับแต่วันสอบ

(๔) การสอบความก้าวหน้าดุษฎีนิพนธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในการทำดุษฎีนิพนธ์ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา อันจะส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการทำดุษฎีนิพนธ์มากขึ้น นักศึกษาต้องสอบความก้าวหน้าดุษฎีนิพนธ์โดยคณะกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ นักศึกษาจะขอสอบความก้าวหน้าดุษฎีนิพนธ์ได้ ต้องลงทะเบียนดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหน่วยกิตดุษฎีนิพนธ์ในหลักสูตรนั้น

(๕) ให้ประธานการสอบดุษฎีนิพนธ์รายงานผลการสอบความก้าวหน้าดุษฎีนิพนธ์ ไปยังคณะกรรมการหลังจากเสร็จสิ้นการสอบ

(๖) อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ต้องแจ้งผลการประเมินความก้าวหน้าในการทำดุษฎีนิพนธ์ไปยังคณะกรรมการก่อนวันอนุมัติผลการศึกษาทุกภาคการศึกษา

ข้อ ๔๔ การสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์

(๑) นักศึกษามีสิทธิขอสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ได้ เมื่อนักศึกษาทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์อนุญาตให้สอบได้

(๒) การยื่นคำร้องขอสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์

(ก) หลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต นักศึกษายื่นคำร้องก่อนวันสอบเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันทำการ

(ข) หลักสูตรปริญญาเอกบัณฑิต นักศึกษายื่นคำร้องก่อนวันสอบเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันทำการ

(ค) ยื่นคำร้องขอสอบพร้อมสำเนาวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ฉบับสอบ จำนวนเท่ากับกรรมการสอบ เพื่อให้คณะกรรมการจัดส่งให้กรรมการสอบและอีกหนึ่งเล่ม เพื่อให้คณะกรรมการเก็บไว้เป็นหลักฐาน

(ง) เมื่อได้รับอนุมัติให้สอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ คณะจะประกาศกำหนดวัน เวลาและสถานที่สอบให้ทราบโดยทั่วกันล่วงหน้าก่อนสอบอย่างน้อยเจ็ดวัน

(๓) การสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ให้เป็นการสอบแบบปากเปล่าอย่างเปิดเผย นักศึกษาและผู้สนใจอื่น ๆ สามารถเข้าร่วมรับฟังได้ตามวัน เวลาและสถานที่ ตามที่คณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ โดยผู้เข้าร่วมรับฟังไม่มีสิทธิในการสอบถาม เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์

ข้อ ๔๕ การตัดสินผลการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์

(๑) เมื่อการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เสร็จสิ้น ให้คณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์อภิปรายแสดงความคิดเห็นและลงมติพร้อมตัดสินผลการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(ก) “ผ่าน” หมายถึง การที่นักศึกษาแสดงผลงานวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ และตอบข้อซักถามได้เป็นที่น่าพอใจของคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ไม่ต้องมีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมสาระสำคัญ นักศึกษาสามารถจัดพิมพ์รูปเล่มวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ส่งคณะได้ทันที

(ข) “ผ่านโดยมีเงื่อนไข” หมายถึง การที่นักศึกษายังไม่สามารถแสดงผลงานวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ หรือตอบข้อซักถามได้เป็นที่พอใจของคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ได้อย่างสมบูรณ์ คณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์พิจารณาเห็นสมควรให้แก้ไขหรือเพิ่มเติมสาระสำคัญ หรือเรียบเรียงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ตามที่คณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เสนอแนะไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์กำหนดระยะเวลาให้นักศึกษาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรี ต้องไม่เกิน หกสัปดาห์ และในระดับดุษฎีบัณฑิต ต้องไม่เกิน เก้าสัปดาห์ นับจากวันสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

(ค) “ไม่ผ่าน” หมายถึง การที่นักศึกษาไม่สามารถแสดงผลงานวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ให้เป็นที่พอใจของคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ หรือไม่สามารถตอบข้อซักถามของคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ได้ ซึ่งแสดงว่านักศึกษาผู้นั้นไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงสาระของวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ที่ตนได้ทำ

กรณีที่นักศึกษาสอบครั้งแรกไม่ผ่าน ให้นักศึกษายื่นคำร้องขอสอบใหม่ได้อีกหนึ่งครั้ง

(๒) กรณีนักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามการตัดสินผลการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ของคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะกรณีสอบ “ผ่านโดยมีเงื่อนไข” หรือสอบ “ไม่ผ่าน” ผลการสอบให้ถูกปรับระดับคะแนนเป็น U (สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ) นักศึกษาต้องดำเนินการลงทะเบียนวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ และจัดทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ภายใต้หัวข้อใหม่ พร้อมทั้งเริ่มขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ใหม่ทั้งหมด

(๓) ให้ประธานกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ รายงานผลการสอบไปยังคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะ ภายในหนึ่งสัปดาห์นับจากวันสอบ

ข้อ ๔๖ การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์

(๑) ภาษาที่ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในหลักสูตร ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ให้นักศึกษาแจ้งความประสงค์เป็นกรณีพิเศษผ่านคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(๒) รูปแบบการจัดทำรูปเล่ม ให้เป็นไปตามคู่มือการจัดทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๔๗ นักศึกษาต้องส่งวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ที่มีลายมือชื่อคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ครบถ้วนทุกคน จำนวนห้าเล่มพร้อมด้วยแผ่นบันทึกข้อมูลวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และบทคัดย่อตามรูปแบบที่กำหนดให้คณะภายในวันอนุมัติผลประจำภาคการศึกษา ในกรณีที่นักศึกษามีข้อผูกพันต้องมอบวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ให้แก่หน่วยงานใด ให้นักศึกษาจัดส่งไปยังหน่วยงานนั้นด้วย

ข้อ ๔๘ การยกเลิกผลการสอบวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ในกรณีที่คณะไม่ได้รับเล่มวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูลวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาหกสิบ วัน สำหรับปริญญาโท และเก้าสิบวัน สำหรับปริญญาเอกหลังจากผลสอบผ่านวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ให้คณะยกเลิกผลการสอบและประเมินผลวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ที่ลงทะเบียนผ่านมาทั้งหมดเป็นระดับคะแนน U (สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ) หากนักศึกษายังต้องการรับปริญญาใหม่อีก นักศึกษาต้องลงทะเบียนและเริ่มขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ใหม่ทั้งหมด

ข้อ ๔๙ ในกรณีที่นักศึกษาสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์แล้ว แต่ยังไม่ส่งวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ต่อคณะภายในวันอนุมัติผลประจำภาคการศึกษา ให้ถือว่านักศึกษาผู้นั้นยังไม่สำเร็จการศึกษา นักศึกษาต้องลงทะเบียนรักษาสภาพการเป็นนักศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดแย้งกับระยะเวลาในข้อ ๔๘

ข้อ ๕๐ วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติจากคณะ จึงจะถือว่าเป็นวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์และให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

ลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรในวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เป็นของมหาวิทยาลัย นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เรื่องนั้น ๆ สามารถนำไปเผยแพร่ในเชิงวิชาการได้ แต่การนำเนื้อหาหรือผลการศึกษาไปใช้เพื่อประโยชน์อื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด กรณีที่การทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ได้รับทุนวิจัยที่มีข้อผูกพันเกี่ยวกับลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรโดยได้รับความเห็นชอบจากมหาวิทยาลัย ให้ดำเนินการตามข้อผูกพันนั้น ๆ

หมวด ๙

การทำและการสอบการค้นคว้าอิสระ

ข้อ ๕๑ การค้นคว้าอิสระ หมายถึง การค้นคว้าอิสระของนักศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระอาจทำในรูปของวิจัย การประยุกต์ทฤษฎี วิจัยปฏิบัติการ วิจัยในชั้นเรียน ชุดการสอน ชุดฝึกอบรม กรณีศึกษา สิ่งประดิษฐ์ การรวบรวมและวิเคราะห์งานวิชาการ หรือการสร้างผลงานวิชาการในลักษณะอื่น ๆ ที่อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเห็นสมควร

ข้อ ๕๒ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ให้มีอาจารย์ซึ่งประจำหลักสูตร จำนวนหนึ่งคน ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วมได้อีกหนึ่งคน

ข้อ ๕๓ คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ หมายถึง คณะกรรมการที่คณะแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำการสอบการค้นคว้าอิสระ มีจำนวนไม่เกินสี่คน แต่ไม่ต่ำกว่าสามคน ประกอบด้วย อาจารย์ประจำอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ในสาขาที่สัมพันธ์กันอย่างน้อยหนึ่งคน

เพื่อทำหน้าที่เป็นกรรมการสอบ โดยให้มีกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสอบทั้งนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระต้องไม่เป็นประธานกรรมการสอบ

คุณวุฒิ คุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามข้อ ๑๙ (๓) (ง) โดยอนุโลม

ข้อ ๕๔ การเสนอหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระ นักศึกษาซึ่งเสนอหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระได้ต้องลงทะเบียนการค้นคว้าอิสระในภาคการศึกษานั้น และดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ต้องศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบแปดหน่วยกิต และต้องมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐)

(๒) การพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระ ให้เป็นไปตามขั้นตอนที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนด

(๓) หัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระที่เสนอขออนุมัติ ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระแล้วจึงเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อพิจารณา และให้นำผลการพิจารณาเสนอต่อคณะ

(๔) การเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระที่ได้รับอนุมัติแล้ว หากเป็นการเปลี่ยนแปลงหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระ หรือสาระสำคัญของหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระ ให้การประเมินผลการค้นคว้าอิสระที่ลงทะเบียนผ่านมาทั้งหมด เป็นระดับคะแนน U (สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ) นักศึกษาต้องลงทะเบียนและยื่นขออนุมัติหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระใหม่โดยให้นับเวลาจากวันที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระครั้งสุดท้าย

กรณีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อการค้นคว้าอิสระเพียงเล็กน้อย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อความถูกต้องของสำนวนภาษา ความสั้นกระชับ และความชัดเจน โดยมิได้เปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของ การค้นคว้าอิสระ ให้อยู่ในดุลพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

ข้อ ๕๕ การสอบหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระ

(๑) การสอบหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับอนุมัติการสอบหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระ มิฉะนั้นต้องดำเนินการเสนอหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระใหม่

(๒) ให้ประธานการสอบหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระ รายงานผลการสอบไปยังคณะ หลังจากเสร็จสิ้นการสอบ ถ้าผลการสอบหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระผ่าน ให้คณะประกาศอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงการค้นคว้าอิสระให้ทราบทั่วกัน แต่ถ้าต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้นักศึกษาดำเนินการแก้ไขแล้วเสนอผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และเสนอต่อคณะภายในสามสิบวันนับแต่วันสอบเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรแจ้งคณะ

ข้อ ๕๖ การเรียบเรียงการค้นคว้าอิสระ ให้เป็นไปตามคู่มือการจัดทำผลงานการค้นคว้าอิสระของคณะ

ข้อ ๕๗ การสอบการค้นคว้าอิสระ

(๑) นักศึกษามีสิทธิขอสอบการค้นคว้าอิสระได้ เมื่อนักศึกษาทำการค้นคว้าอิสระเรียบร้อยแล้ว และอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระอนุญาตให้สอบได้

(๒) ในการสอบค้นคว้าอิสระ นักศึกษาต้องยื่นคำร้องขอสอบต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ก่อนวันสอบเป็นเวลาอย่างน้อยสิบวัน

ทำการ พร้อมสำเนาบทคัดย่อตามรูปแบบที่คณะกรรมการกำหนด จำนวนห้าชุด เมื่อได้รับอนุมัติให้มีการสอบ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบให้ทราบโดยทั่วกัน

(๓) นักศึกษาต้องเสนอผลงานการค้นคว้าอิสระที่มีรูปแบบสมบูรณ์ตามข้อ ๕๖ ให้ คณะกรรมการสอบได้อ่านล่วงหน้าก่อนวันสอบ ไม่น้อยกว่าสิบวันทำการ

(๔) การสอบการค้นคว้าอิสระ ให้เป็นการสอบแบบปากเปล่าอย่างเปิดเผยซึ่งนักศึกษาและผู้สนใจอื่น ๆ สามารถเข้าร่วมรับฟังได้ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ตามที่ คณะกรรมการบริหาร หลักสูตรระบุในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระโดยผู้เข้าร่วมรับฟังไม่มีสิทธิในการสอบถาม เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสอบ

(๕) ในการสอบจะต้องมีคณะกรรมการสอบครบทุกคน และในกรณีที่กรรมการสอบ ไม่สามารถมาทำการสอบตามกำหนดได้ ให้นักศึกษายื่นคำร้องต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ข้อ ๕๘ การตัดสินผลการสอบการค้นคว้าอิสระ

(๑) เมื่อการสอบการค้นคว้าอิสระเสร็จสิ้น ให้คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระอภิปราย แสดงความคิดเห็นและลงมติพร้อมตัดสินการสอบการค้นคว้าอิสระตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(ก) “ผ่าน” หมายถึง การที่นักศึกษาแสดงผลงานการค้นคว้าอิสระและตอบ ข้อซักถามได้เป็นที่น่าพอใจของคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ไม่ต้องมีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมสาระสำคัญ นักศึกษาสามารถจัดพิมพ์รูปเล่มการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์ส่งคณะได้ทันที

(ข) “ผ่านโดยมีเงื่อนไข” หมายถึง การที่นักศึกษายังไม่สามารถแสดงผลงาน การค้นคว้าอิสระ หรือตอบข้อซักถามให้เป็นที่พอใจของคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้ อย่างสมบูรณ์ คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระพิจารณาเห็นสมควรให้แก้ไขหรือเพิ่มเติมสาระสำคัญ หรือเรียบเรียงการค้นคว้าอิสระ ตามที่คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระเสนอแนะไว้เป็นลายลักษณ์ อักษร ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระกำหนดระยะเวลาให้นักศึกษาดำเนินการแก้ไขปรับปรุง การค้นคว้าอิสระโดยต้องไม่เกินสี่สัปดาห์ นับจากวันสอบการค้นคว้าอิสระ

(ค) “ไม่ผ่าน” หมายถึง การที่นักศึกษาไม่สามารถแสดงผลงานการค้นคว้าอิสระให้เป็นที่พอใจของคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ หรือไม่สามารถตอบข้อซักถามของคณะกรรมการสอบ การค้นคว้าอิสระได้ ซึ่งแสดงว่านักศึกษาผู้นั้นไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงสาระของการค้นคว้าอิสระที่ตนได้ทำ

กรณีที่นักศึกษาสอบครั้งแรกไม่ผ่าน ให้นักศึกษายื่นคำร้องขอสอบใหม่อีกหนึ่งครั้ง ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระกำหนด

ยกเว้นกรณีสอบผ่านแบบมีเงื่อนไข ให้คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระกำหนด ระยะเวลาที่นักศึกษา จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการค้นคว้าอิสระ ตามความเหมาะสมแต่ต้องไม่เกิน หกสัปดาห์

(๒) กรณีนักศึกษาไม่ปฏิบัติตามการตัดสินผลการสอบของคณะกรรมการสอบการค้นคว้า อิสระภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะป็นกรณีสอบ “ผ่านโดยมีเงื่อนไข” หรือสอบ “ไม่ผ่าน” ผลการสอบ ให้ถูกปรับเป็นระดับคะแนน U (สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ) นักศึกษาต้องดำเนินการลงทะเบียนการค้นคว้า อิสระและจัดทำทำการค้นคว้าอิสระภายใต้หัวข้อใหม่ พร้อมทั้งเริ่มต้นขั้นตอนการทำการค้นคว้าอิสระใหม่ทั้งหมด

(๓) ให้ประธานการสอบการค้นคว้าอิสระ รายงานผลการสอบไปยังคณะกรรมการบริหาร หลักสูตร และคณะ ภายในหนึ่งสัปดาห์นับจากวันสอบ

ข้อ ๕๙ นักศึกษาต้องส่งผลงานการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์ ที่มีลายมือชื่อคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระครบถ้วนทุกคนจำนวนห้าเล่ม พร้อมด้วยแผ่นบันทึกข้อมูลการค้นคว้าอิสระและบทคัดย่อตามรูปแบบที่กำหนดให้คณะภายในวันอนุมัติผลประจำภาคการศึกษา ในกรณีที่นักศึกษามีข้อผูกพันต้องมอบรายงานการค้นคว้าอิสระให้แก่หน่วยงานใด ให้นักศึกษาจัดส่งไปยังหน่วยงานนั้นด้วย

ข้อ ๖๐ การยกเลิกผลการสอบการค้นคว้าอิสระ ในกรณีที่คณะไม่ได้รับเล่มผลงานการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูลการค้นคว้าอิสระครบถ้วนภายในกำหนดเวลาหกสิบวัน หลังจากผลสอบการค้นคว้าอิสระผ่าน ให้คณะยกเลิกผลการสอบและประเมินผลการค้นคว้าอิสระที่ลงทะเบียนผ่านมาทั้งหมดเป็นระดับคะแนน U (สอบไม่ผ่าน/ไม่เป็นที่พอใจ) หากนักศึกษายังต้องการรับปริญญานั้นก็ให้นักศึกษาต้องลงทะเบียนและเริ่มขั้นตอนการทำการค้นคว้าอิสระใหม่ทั้งหมด

ข้อ ๖๑ นักศึกษาซึ่งสอบการค้นคว้าอิสระแล้ว แต่ยังไม่ส่งผลงานการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์ต่อคณะภายในวันอนุมัติผลประจำภาคการศึกษา ให้ถือว่านักศึกษาผู้นั้นยังไม่สำเร็จการศึกษา นักศึกษาต้องลงทะเบียนรักษาสภาพการเป็นนักศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดแย้งกับระยะเวลาในข้อ ๖๑

ข้อ ๖๒ ผลงานการค้นคว้าอิสระที่ได้รับอนุมัติจากคณะแล้ว จึงจะถือว่าเป็นผลงานการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์และให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อขอรับปริญญา

ลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรในผลงานการค้นคว้าอิสระเป็นของมหาวิทยาลัย นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเรื่องนั้น ๆ สามารถนำไปเผยแพร่ในเชิงวิชาการได้ แต่การนำเนื้อหาหรือผลการศึกษาไปใช้เพื่อประโยชน์อื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนดกรณีทำการค้นคว้าอิสระได้รับทุนวิจัยที่มีข้อผูกพันเกี่ยวกับลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรโดยได้รับความเห็นชอบจากมหาวิทยาลัย ให้ดำเนินการตามข้อผูกพันนั้น ๆ

หมวด ๑๐

การสำเร็จการศึกษาและขออนุมัติปริญญาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิต

ข้อ ๖๓ การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งจะสำเร็จการศึกษาได้ต้องมีคุณสมบัติทั่วไปและปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วน ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษารายวิชาและมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของวิชาที่กำหนดตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดังต่อไปนี้

(ก) ประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้รับระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐) จากระบบสี่ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

(ข) ปริญญาโท

แผน ๑ ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร (ถ้ามี) โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐) จากระบบสี่ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์โดยคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ และผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด

แผน ๒ ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า สามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐) จากระบบสี่ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น พร้อมทั้งเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบการค้นคว้าอิสระ โดยคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ และรายงานการค้นคว้าอิสระ หรือส่วนหนึ่งของรายงานการค้นคว้าอิสระต้องได้รับการเผยแพร่ นำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการโดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุม (Proceeding) ดังกล่าว

(ค) ปริญญาเอก

แผน ๑ สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอดุษฎีนิพนธ์ และสอบผ่านการสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์โดยคณะกรรมการสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์ และผลงานดุษฎีนิพนธ์ หรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนดอย่างน้อยสองเรื่อง หรือผลงานดุษฎีนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด อย่างน้อยหนึ่งเรื่อง และเป็นผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เชิงสังคมและเศรษฐกิจ อย่างน้อยหนึ่งเรื่อง หรือได้รับสิทธิบัตรอย่างน้อยหนึ่งสิทธิบัตร

กรณีผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ ดุษฎีนิพนธ์ต้องได้รับการประเมินจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเดียวกันหรือเกี่ยวข้องอย่างน้อยสามคน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาเอกกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อาจเผยแพร่ในวารสารระดับชาติที่มีคุณภาพตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด

แผน ๒ ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่าสามจุดศูนย์ศูนย์ (๓.๐๐) จากระบบสี่ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำดุษฎีนิพนธ์ เสนอดุษฎีนิพนธ์ และสอบผ่านการสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์ โดยคณะกรรมการสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์ และผลงานดุษฎีนิพนธ์ หรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด หรือได้รับสิทธิบัตร หรือเป็นผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เชิงสังคมและเศรษฐกิจ

กรณีผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ ดุษฎีนิพนธ์ต้องได้รับการประเมินจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเดียวกันหรือเกี่ยวข้องอย่างน้อยสามคน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาเอกกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อาจเผยแพร่ในวารสารระดับชาติที่มีคุณภาพตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด

(๒) ส่งรูปเล่มวิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์ที่จัดพิมพ์ตามข้อกำหนดของคณะพร้อมแผ่นบันทึกข้อมูลตามรูปแบบที่คณะกำหนด

(๓) มีระยะเวลาการศึกษาไม่เกินตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒

(๔) ปฏิบัติตามข้อกำหนดอื่น ๆ ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

ข้อ ๖๔ การขออนุมัติประกาศนียบัตรหรือปริญญา นักศึกษาที่ได้รับการพิจารณาเสนอชื่อ
ขออนุมัติประกาศนียบัตรหรือปริญญาต่อสภามหาวิทยาลัยต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาตามข้อ ๖๓
- (๒) ปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ ของคณะและมหาวิทยาลัยครบถ้วน
- (๓) ชำระหนี้สินทั้งหมดที่มีต่อมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานใด ๆ ในมหาวิทยาลัย
- (๔) เป็นผู้ไม่อยู่ระหว่างถูกลงโทษทางวินัยนักศึกษาหรือระหว่างการพิจารณาความผิด
- (๕) มีความประพฤติเหมาะสม

หมวด ๑๑

การประกันคุณภาพของหลักสูตร

ข้อ ๖๕ ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรตามที่สภามหาวิทยาลัย
กำหนด

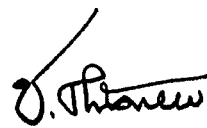
ข้อ ๖๖ การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยโดยมีการประเมิน
และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร
เป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบห้าปี

หมวด ๑๒

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๖๗ ภายใต้ข้อบังคับข้อ ๑๑ ข้อ ๔๑ และข้อ ๖๓ ไม่ให้มีผลใช้บังคับหลักสูตรใหม่หรือ
หลักสูตรปรับปรุง ที่ดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ
บัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(รองศาสตราจารย์ชาญ ถนัดงาน)

นายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ